

yas al Atica imitaren son exemple, y cada any, á la época de la verema, hi havia sacrifici de boch.

Durant la professó, la comitiva desvergonyía ab estirabots y bromadas á n'als espectadors. Tothom posava á prova 'l seu ingeni, y los equivochs groixuts, las paraulas verbas, tota mena d'ocurrencia, s'abocava allí, entre mitj de las riallassas d'espectadors y comitiva.

Lo boch lo sacrificavan en un altar improvisat. Ab quatre pots y una cuberta de canyas l'arranjavan. Voltant l'altar, s'hi colocavan una cinquantena de personas obehint á un corifeu, que las dirigía. Disfressadas de sátirs, mentres se feya'l sacrifici, agafadas de las mans (com fan la canalla ab certs jochs — la puput, las ollas — y no son altre cosa que reminiscencias de la primitiva tragedia grega) anavan voltant l'altar y cantavan los fets de la vida del déu.

Aquesta classe de cerimonia religiosa formava part d'altres diversions, diversions de gresca, ab balls estrambótichs, jochs populars, ab abundor de mascarons que engrescavan als pagesos. Lo vi no hi faltava, y las borraixeras tempoch.

Primer, cada llogaret se celebrava la festa per ell sol; després pera ferla més espléndida y de més durada, se juntaven varis, y la celebravan al poble més important.

La del gran Dionyssos com á propia de las ciutats no resultava tan grollera y era celebrada ab més pompa. De totas las diversions y ceremonias que hi tenían lloch durant alguns días, s'hi remarcava la professó, cerimonia vistosa y d'importancia. Hi trasladavan lo déu d'Euleteros desde'l santuari d'Eleamón á l'Academia. En la comitiva que acompanyava á la imatge, hi havia verdadera competencia pera lluhirhi vestimentas ricas y artísticas. D'espectadors en compareixian de totas parts pera contemplarne un espectacle com aquell. Atreya á la gent tant com lo be de Deu de vestuaris que s'hi rumbejavan, l'aspecte de pompa de la comitiva, las actituds cómicas per la mateixa adoptadas, las disfressas que hi figuravan, las parts de ball balladas voltant la imatge per numerosos danzaires, los coros d'homes y de noys entonant, acompanyats d'una flauta, lo ditirambo.

Era aquest lo cant d'honoransa al déu Dionyssos. Sense métrica en sas primerias que'l governés, venia á ser com una epopeya en la qual s'hi narravan las aventuras del déu.

Sostenen alguns que'l nom de tragedia prové de que'ls cantayres del ditirambo's disfressavan de satyrs, ab las potas y barbas de boch, figurant l'acompanyament que acostumava á portar Dionyssos.

Lo boch, la víctima del sacrifici, en grech era *tragos*, y lo cant, *odos*, d'aquí *tragos-odos* tragedia, cant al boch.

Boileau apoyantse ab Horacius, «Carmines qui tragico vilem certavit ob hircum.» (Lo (poeta) que disputá ab verros trágichs pel premi d'un despreciable boch.) suposa que'l boch se donava com á preu al qui havia cantat millor, «Du plus habile chanteur un bouc etait le prix.»

Ab lo que'ns conta Horacius sobre'l teatre grech no hi convé gayre la erudició moderna, y afirma que com á preu del ditirambo's donava un bou, y l'obtenia no'l qui cantava mellor, sino'l poeta autor de la lletra, de la tonada y del ball y que á la vegada ho hagués dirigit. Lo boch era la bestia sacrificada á Dionyssos.

En sos principis, aquestas cansons y danzas, algunas las amotllavan á la tradició, altres no. Un de la comitiva improvisava la seva part y lo coro responia ab un cant tradicional mentres se ballavan balls estrambótichs. Probablement lo director del coro seria l'encarregat del *solo* y en las pausas del ditirambo, cantava un vers explicant una aventura del déu. Segons aquesta tingués de trista ó d'alegre pel mateix faysó seguia'l ditirambo. En aixó hi barrejavan bromadas de mal género sobre'ls espectadors, ó be estrafeyan ab gestos cómichs als homes y á las bestias.

Lo ditirambo primitiu era sense to ni so y anava acompanyat de mimica. Vingué Arión, de Methyma, lloch principal del cult del Dionyssos lésbich, é hi posá ordre, aixó es, lo regularisá. Lo cant reformat á la vegada per Simonides, de Keos, y Píndaros, de Tebas, quedá dividit en estrofa, antistrofa y épodo.

La reforma de Arión no's limitá á la forma del cant. A la festa esbojarrada propia del déu de la borraixera y casi exclusiva dels pobles del camp, li doná un escayent seriós, que li obrí las portas de las ciutats. Lo coro se'l conjuminá á la moda dórica d'homes sense disfressas, si be més endavant li afegí satyrs que sols cantavan pera senyalar un cambi'n l'as-